

ФОРМУЛЯР

Индекс: Фо 04.01.01-02

Издание: П

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дата: 10.01.2012 г.

Страница 1 от 9

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛЕВЕН

ФАКУЛТЕТ “ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ”

ОДОБРЯВАМ:
Декан на ФОЗ:
(доц. д-р С. Янкуловска, дм)

ВЛИЗА В СИЛА
ОТ УЧЕБНАТА 2014/2015 Г.

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО

АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО И ПРОЦЕС

ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН “МАГИСТЪР”
СПЕЦИАЛНОСТ “ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ И ЗДРАВЕН МЕНИДЖМЪНТ”

ЗАДОЧНО ОБУЧЕНИЕ

ПЛЕВЕН
2014 г.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 10.01.2012 г. Страница 2 от 9

По учебен план на МУ - Плевен - задължителна

Учебен семестър: втори

Хорариум: 15 часа лекции

Брой кредити: 2

Преподаватели:

Проф. Цветан Сивков, д.пр.

АНОТАЦИЯ И ЦЕЛИ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА:

Учебната дисциплина „Административно право и административен процес на Република България“ е основна юридическа дисциплина.

Част от нея е административното право и по-специално материалното административно право. То, като учебна дисциплина, има за задача на даде на студентите познания по юридическите основи на функционирането на държавното управление, за методите и формите на административната дейност, контрола върху нея. Засягат се въпросите на изпълнителната власт и отношенията ѝ с другите власти. Важно място заема проблематиката на субектите на административното право. Отделя се внимание на актовете на администрацията, тяхната правна природа и начин на изпълнение. Чрез нея се дават знания за отговорността на държавата и общините. Важен елемент от подготовката е формирането на познания по проблематиката на защитата на правата и интересите на гражданите и техните организации.

Административният процес като основна юридическа дисциплина цели да даде знания на студентите за основните принципи на организацията и функционирането на основните процесуални институти и механизма, чрез който се съществува материалното административно право. Чрез нея се разкриват практическите механизми за защита на правата и интересите на субектите на административното право в областта на държавното управление и по-специално в изпълнителната власт. Разкрива се същността на производствата, чрез които се съществува административното правораздаване в Република България. Изяснява се същността на организацията на административно-наказателната дейност в страната.

Основни цели на учебната програма е да се придобият теоретични знания в областта на публичното право и по-специално на административното право и административния процес.

Специфични цели на програмата са усвояване на конкретни правни проблеми от областта на правото и възможност за търсене на необходимата информация и квалифицирана помощ при изпълнение на служебните задължения.

ПРЕДВАРИТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ:

Учебната дисциплина е относително самостоятелна и се базира както на получените знания от средния курс на обучението, най-вече на тези по история. Възможно е някои от студентите да са слушали лекционни курсове по други или съпътстващи правни дисциплини, с които може да се направи връзка – логическа и юридическа. Съдържанието на учебната програма, а също и на лекционния курс са съобразени с факта, че това е сравнително непозната материя, която е сравнително отдалечена от другите лекционни курсове.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО:

В резултат на предвидения теоретичен курс на обучение в посочения обем и последователност на предложените теми съгласно учебния план и настоящата учебна програма студентите следва **да придобият нови знания за:**

- Основните въпроси по управлението и организацията на държавата в Република България;
- Характеристиката на изпълнителната власт в България;
- Системата на държавните органи, изпълнителните органи и администрацията.
- Юридическите актове на изпълнителните органи;
- Начините за защита на правата и интересите на гражданите;
- Средства и методи за контрол в и върху изпълнителната власт;

След изпълнение на предвидените по програмата лекции, упражнения и самостоятелна работа студентите следва **да изградят нови способности и умения:**

- Да придобият познания в областта на държавното управление.
- Да поставят коректно въпроси на професионалните юристи при решаване на практически въпроси от тяхното ежедневие;
- Да търсят по подходящ начин необходимата информация по юридически въпроси.

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИЯ МАТЕРИАЛ ПО ТЕМИ И
УЧЕБНИ ЧАСОВЕ:**

№	ТЕМАТИЧЕН ПЛАН НА ЛЕКЦИИТЕ	Часове
1.	Власт и управление – държавни органи, държавна служба. Изпълнителна власт. Оперативна самостоятелност и обвързана компетентност. Предмет, система и източници на административното право. Форми и методи на изпълнителната власт. Субекти на административното право. Държавните органи като субекти на административното право. Държавна служба.	2
2.	Административен акт. Понятие. Видове. Условия за законосъобразност. Недействителност. Изпълнение на административни задължения.	2
3.	Контрол и надзор върху изпълнителната власт. Съдебен надзор. Прокурорски надзор. Омбудсман.	2
4.	Административна принуда. Принудителни административни мерки. Административни нарушения и наказания. Отговорност на държавата и общините. Управление на здравеопазването и социалните дейности.	2
5.	Понятие за административен процес. Нормативна основа. Принципи. Участници, страни и субекти. Участие на прокурора в административния процес.	2
6.	Издаване, оспорване и изпълнение на административните актове.	1
7.	Административнонаказателен процес. Нормативна основа. Установяване на административното нарушение. Налагане на административното наказание.	2
8.	Съдебен надзор върху наложените административни наказания	2
	ОБЩО	10

ТЕЗИСИ НА ЛЕКЦИИТЕ

1. Власт и управление – държавни органи, държавна служба (2 ч. лекции).

Власт. Разделение на властите. Изпълнителна власт. Предмет, система и източници на административното право. Субекти. Държавна служба. Оперативна самостоятелност и обвързана компетентност. Форми и методи на изпълнителната власт. Субекти на административното право. Държавните органи като субекти на административното право. Държавна служба. Понятието за власт и разделение на властите – изпълнителна власт и нейните взаимоотношения с другите две власти. Административното право като система за регулиране на отношенията между субектите на административното право и администрацията. Държавните органи като субекти на административното и тяхната основна роля при прилагането му. Държавната служба като основен институт на административното право.

2. Административен акт. Понятие. Видове. Недействителност. Изпълнение (2 ч. лекции)

Административния акт като основен юридически факт в административното право. Понятие. Административният акт като източник на права и задължения за субектите на административното право. Чрез него се проявяват правомощията на държавните органи. Видове и действие административни актове. Условия за редовно действие на административните актове – обща постановка. Законосъобразност и правилност – понятие. Изисквания за законност на административните актове. Изисквания за законосъобразност на административните актове – компетентност на автора на акта. Изисквания за законосъобразност на административните актове – законосъобразност по същество и съответствие с целта на закона. Изисквания за законосъобразност на административните актове – производство и форма. Недействителност на административните актове. Понятие. Видове. Изпълнение на административни задължения. Правни средства за отстраняване недействителността на административните актове.

3. Контрол и надзор върху изпълнителната дейност. Правораздавателен надзор. Прокурорски надзор. Омбудсман (2 ч. лекции)

Способи за осигуряване законосъобразност и правилност в актовете и действията на административните органи – обща постановка. Контрол и взаимодействие между изпълнителната власт, от една страна, и законодателната и съдебната, от друга. Контрол на представителни органи. Административен контрол – понятие, видове. Общ надзор на прокуратурата. Правораздавателен надзор в областта на администрацията – понятие, видове. Пряк и косвен контрол / правораздавателен / върху административните актове. Системи на административното правораздаване. Омбудсман - правното положение, организация дейност и правомощия.

4. Административна принуда. Понятие. Видове. Административнонаказателна отговорност (2 ч. лекции)

Понятие за административната принуда – вид държавна принуда, за осъществяването на различните правоотношения, възникващи в сферата на изпълнителната дейност. Видове принудителни мерки: превантивни (предупредителни), преустановителни и възстановителни. Особеностите на принудителните административни мерки, начините за тяхното прилагане и контрол върху тяхната законосъобразност. Принудителните административни мерки - действия на администрацията по прилагане на диспозицията на съответната правна норма, а административните наказания прилагат санкцията.

Административно нарушение – понятие. Административно-наказателно отговорни лица. Административно наказание – понятие, видове. Имуществена отговорност за вреди от незаконосъобразни актове и действия на администрацията.

5. Следващият цикъл лекции е посветен на административния процес (2 ч. лекции)

Понятие за административен процес, като съвкупност от определени процесуални правила и от различни административни производства. Всяко производство има три стадия: издаване, контрол и изпълнение. Обхват на административния процес – административно правораздаване; производството по издаване на ИАА, обжалването им, тяхното изпълнение; производството по установяване на административни нарушения; разглеждането на жалби, сигнали, предложения и молби; разглеждане от административните органи на протестите и предложенията на прокурорите. Субекти/ органи на изпълнителната власт, съдът, прокурорът, гражданите и организациите/, страни/ лица, тези, които са носители на материални права и задължения и/или чиито права и свободи са засегнати от административния акт или съдебно решение/ и участници/ всеки, който има процесуални права и задължения, но които са различни – държавните органи, обществените организации, длъжностните лица, отделни граждани/ в административния процес. Прокурорът - субект и страна. Принципи на административния процес. Доказване, доказателства и доказателствени средства в административния процес.

6. Издаване, оспорване и изпълнение на административни актове (1 ч. лекция)

Производство по издаване на индивидуални административни актове. Издаване на общи и нормативни административни актове. Оспорване на АА по административен ред. Възобновяване на производства по издаване на АА. Производства по предложения и сигнали. Оспорване на ИАА пред първа съдебна инстанция. Оспорване на общи и нормативни АА пред първа съдебна инстанция. Оспорване на ИАА пред съд на основата на специална клауза. Касационно производство. Изпълнение на административните актове и решения на съдилищата по административни дела

7. Административнонаказателен процес (2 ч. лекции)

Административнонаказателният процес е свързан с извършване на нарушения и налагане на санкция/наказание/. Нормативната уредба и структура на процеса се съдържа в ЗАНН, субсидиарно се прилага НПК. Производство по установяване на административни нарушения. Административнонаказващи органи. Компетентност. Спорове за компетентност. Безпристрастност. Производство по налагане на административни наказания.

8. Съдебен надзор върху наложените административни наказания (2 ч. лекции)

Гаранция за законност на наложените административни наказания – контролът от страна на съдилищата върху административнонаказателната дейност на компетентните органи. Производство по оспорване на наказателни постановления/първоинстанционно производство/ пред съда. Касационно оспорване и възобновяване на административно-наказателното производство. Производство за изпълнение на наказателни постановления и решения на съдилищата по ЗАНН.

В. ТЕМИ ЗА ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ И САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА:

- запознаване с основните нормативни актове в областта на изпълнителната власт;
- запознаване със системата на държавното управление;
- запознаване със системата на изпълнителната власт и актовете, които тя издава и
- търсене на практическо приложение на придобитите познания по административно право

ФОРМИ И МЕТОДИ НА РАБОТА:

- Лекции

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ:

Оценяване знанията на студентите се базира на изпит в края на семестъра. Това е най-важната част от оценката. Освен това ще се изработят предварително дефинирани критерии.

Предвиден е текущ контрол. Той ще се провежда в хода на обучението.

Оценката от изпита се формира на базата на тестова оценка от затворен тип.

Крайната оценка се формира на базата на двата компонента.

КОНСПЕКТ:**А. Административно право**

1. Власт, управление, разделение на властите, понятие за изпълнителна дейност. Юридическа характеристика на изпълнителната дейност. Оперативна самостоятелност и обвързана компетентност. Сравнение със законодателната и съдебната дейност.
2. Предмет, система и източници на административното право.
3. Субекти на административното право. Правосубектност. Гражданите като субекти на административното право. Организации на гражданите. Специални организации на гражданите – профсъюзи, политически партии, религиозни общности.
4. Държавните органи като субекти на административното право. Понятие. Видове. Правомощия.
5. Държавна служба. Държавни служители. Администрация на изпълнителната власт.
6. Форми и методи на изпълнителната дейност.
7. Административен акт – понятие.
8. Видове административни актове. Действие на административните актове. Условия за законосъобразност на административните актове.
9. Недействителност на административните актове. Изпълнение на административните актове.
10. Контрол и надзор върху изпълнителната дейност. Контрол в изпълнителната власт. Парламентарен контрол.
11. Правораздаване. Съдебен надзор. Прокурорски надзор. Омбудсман.
12. Административна принуда. Понятие. Видове. Принудителни административни мерки.
13. Административнонаказателна отговорност. Понятие. Субекти.
14. Административно нарушение.
15. Административно наказание.

В. Административен процес.

1. Понятие за административен процес.
2. Нормативна основа на административния процес.
3. Принципи на административния процес.
4. Участници, страни и субекти на административния процес.
5. Участие на прокурора в административния процес.
6. Издаване на административни актове. Споразумение.
7. Оспорване на административните актове по административен ред. Отзивно производство. Възобновяване.
8. Оспорване на административните актове по съдебен ред – първа съдебна инстанция. Споразумение.
9. Касационно производство – втора съдебна инстанция. Споразумение.

10. Отмяна на влезли в сила съдебни актове по административни съдебни производства.
11. Изпълнително производство – обща характеристика. Принципи.
12. Обжалване на действията на органа по изпълнението.
13. Възобновяване. Обезщетения. Споразумение.
14. Административнонаказателен процес. Нормативна основа.
15. Установяване на административното нарушение.
16. Определяне и налагане на административното наказание.
17. Оспорване на наложеното наказание пред съд.
18. Касационно производство по административнонаказателни дела.
19. Възобновяване на административнонаказателното производство.

БИБЛИОГРАФИЯ ЗА КУРСА И ИЗПИТА:

А. ОСНОВНА

Дерменджиев, Ив., Костов, друсано, Административно право на Република България, С., Сипи, 2012;

Русанов, Д., Административно право и административен процес, Наръчник, С., УИ“Св.Климент Охридски“, 2012;

Костов, Д., Д.Хрусанов, Административен процес на Република България, С., Сиби, 2011;

Сивков, Цв., Административно наказване, материалноправни и процесуални проблеми, С., Софи-Р, 1998

Б. ДОПЪЛНИТЕЛНА

Спасов, Б., Въпроси на изпълнителната власт, С., Сиела, 1998;

Дерменджиев, Ив., Проблеми на административното правораздаване, С., Наука и изкуство, 1976;

Дерменджиев, Ив., Административният акт, С., Наука и изкуство, 1985;

Лазаров, К., Административно право, С., Фенея, 2000;

Лазаров, К., Принудителни административни мерки, С., Наука и изкуство, 1981;

Стайнов, П., Административно правосъдие, фототипно издание, С., БАН, 1936, 1993;

Къндева, Ем., Съвременно административно правосъдие, С., Сиела, 2003;

Къндева, Ем., Записки по административно правосъдие, С., Фенея, 2002;

Стоев, С., Научнопрактически коментар към ЗАНН, С., Наука и изкуство, 1975;

Хрусанов, Д., Субекти на административнонаказателната отговорност, Год. на СУ, Юридически факултет, т.72, 1979, издаден 1980;

Дерменджиев, Ив., Основни въпроси на административното наказване в НРБ, С., Наука и изкуство, 1960;

Стайнов, П., Разширение областта на административното наказване, изв. на ИПН, 1958, т.IX, кн.№1;

Зиновиева, Д., Маловажни случаи в административното наказване, С., Фенея, 2011

АВТОР НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА:

Проф. Цветан Сивков, д.пр.

Програмата е утвърдена на Факултетен съвет на 10.09.2014 г.